MEVAR helpt om bepaalde keuzes terug te leggen bij cliënten met EVB+

Kleien of een knikkerbaan bouwen? Voor veel mensen lijkt het een kleine keuze. Voor Jeroen, bewoner van St. Annalaan 30, betekent het zelf invloed hebben op zijn dag. Mensen met een ernstig verstandelijke beperking (EVB+) hebben veel baat bij voorspelbaarheid en een duidelijke dagstructuur. Dat betekent echter niet dat zij geen eigen keuzes kunnen maken. Binnen het project MEVAR onderzoeken Zuyd Hogeschool en Koraal hoe begeleiders cliënten bewuster kunnen betrekken bij de keuzes die wél binnen hun mogelijkheden liggen. Op St. Annalaan 28-30 wordt deze werkwijze momenteel als pilot toegepast. Het doel is om de aanpak uiteindelijk breder in te voeren binnen de EVB+-groepen van Koraal.

Mensen met EVB+ kunnen vaak niet met woorden aangeven wat zij willen of nodig hebben. Toch laten zij via gedrag, gezichtsuitdrukkingen en reacties voortdurend zien wat voor hen belangrijk is. Vanuit de vertrouwde structuur die begeleiders dagelijks bieden, helpt MEVAR medewerkers om bewust bekwaam te worden: niet automatisch keuzes overnemen, maar steeds opnieuw afwegen welke beslissingen je kunt terugleggen bij de cliënt. Op St. Anna neemt woongroep St. Annalaan 28-30 deel aan de pilot. Ook de Koraal-locaties Maasveld en Op de Bies doen mee. Begeleiders werken daarbij samen met verwanten, gedragswetenschappers, logopedisten, ergotherapeuten en onderzoekers van Zuyd Hogeschool.
De werkwijze is gebaseerd op een praktische toolkit met acht vragen die helpen om de cliënt beter te begrijpen. Vragen als *Wie ben ik?*, *Wat wil ik?*, *Wat kan ik?* en *Wat mag ik?* helpen begeleiders en het netwerk rondom de cliënt om te onderzoeken waar meer eigen regie mogelijk is.

Jeroen is één van de cliënten die aan de pilot meedoet. Sensorische activiteiten helpen hem

om zijn gedrag te reguleren en beter in balans te blijven. Voorheen bepaalden begeleiders welke activiteit plaatsvond. Vanuit MEVAR wordt die keuze, waar dat mogelijk is, bewust teruggelegd bij Jeroen. Sander Paulissen, persoonlijk begeleider: "We plannen bewust in wanneer een sensorische activiteit plaatsvindt, maar Jeroen kiest vervolgens zelf uit twee passende activiteiten, bijvoorbeeld kleien of een knikkerbaan bouwen. Zo blijft de structuur behouden én heeft hij invloed op wat hij gaat doen."

Ook op andere momenten zoeken begeleiders bewust naar mogelijkheden om Jeroen zelf te laten kiezen. Hij kiest bijvoorbeeld welke puzzel hij wil maken, welke muziek hij wil luisteren of welk televisieprogramma hij wil kijken.
De begeleiders maken daarbij een voorselectie van keuzemogelijkheden die past bij hoe Jeroen zich op dat moment voelt. Sander: "Jeroen kan niet onder woorden brengen wat hij wil, maar aan zijn reacties zien we heel goed waar hij door geprikkeld wordt of juist rustig van wordt. Op basis daarvan kunnen we steeds beter passende keuzemogelijk-heden aanbieden."

Volgens Sander zit de grootste kracht van MEVAR in de bewustwording van begeleiders. "Hoe bewuster bekwaam we hierin worden,

Sander Paulissen: "Als we durven loslaten waar dat kan, geven we cliënten meer invloed op hun eigen dag én hun kwaliteit van leven."

hoe aangenamer we de dag van de cliënt kunnen maken. Als we sommige keuzes weer bij hen terug kunnen leggen, draagt dat bij aan hun kwaliteit van leven. Tegelijk daagt MEVAR ons uit om los te komen van de oplossingen die we altijd al inzetten en met een frisse blik te kijken naar wat een cliënt zélf kan kiezen."
Ook ouders worden actief betrokken, zodat de aanpak bij thuis logeren en op de woongroep zoveel mogelijk op elkaar aansluit. MEVAR laat zien dat eigen regie niet alleen draait om grote beslissingen, maar juist om de kleine keuzes van alledag. Door cliënten, verwanten en begeleiders hierin samen op te laten trekken, krijgen mensen met EVB+ stap voor stap meer invloed op hun eigen leven. ■

Kort samengevat

- MEVAR helpt begeleiders om cliënten met EVB+ meer zelf te laten kiezen.
- Cliënten houden een vaste dagstructuur, maar krijgen waar mogelijk meer ruimte voor eigen keuzes.
- Begeleiders, verwanten en andere deskundigen werken samen aan meer eigen regie.
- De pilot loopt op St. Annalaan 28-30 en wordt later mogelijk breder binnen Koraal gebruikt.